УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА ПОНАД УСЕ!
Видання Історичного клубу “Холодний Яр”
2022 рік
Вересень
Число 9 (439)

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Думайте про Росію найгірше, і не помилитесь. Передплатний індекс 33545

АНДРІЙ ЖОВАНИК: 33 РОКИ БОРОТЬБИ

І знову болюча втрата! Вранці 2 серпня 2022 р. на Донеччині, під м. Соледаром, загинув Андрій Жованик-“Татарин”, мій товариш із 1990 року.

Андрій – легенда Українського визвольного руху. У Визвольній боротьбі він зі шкільної лави. У 1980-х Андрій, ще школярем, належав до “Київської групи” підпільної ОУН Ігоря Бондаря. Виконував важливі завдання як кур’єр і бойовик.

З 1989 р. він був членом Спілки націоналістичної української спілки, найрадикальнішої української організації.

22 квітня 1990 р., у День землі, Андрій у лавах СНУМУ став співорганізатором першої в Києві антикомуністичної багатотисячної маніфестації.

Червоноармійською (тепер знову Велика Васильківська. – *Ред.*) та Хрещатиком могутньо лунало:

– Не-за-леж-ність! Не-за-леж-ність! Укра-їні во-лю! Укра-їні во-лю! Не хочемо бути разом з Москвою!

Радість переповнювала серця! Настрій – піднесений: люди нарешті позбулися страху! Ніхто вже не боїться КҐБ!

А колона СНУМу, у якій був і Андрій, вигукувала “славу!” Петрові Сагайдачному, Степанові Бандері, Андрієві Мельнику і Романові Шухевичу.

15 вересня 1991 р. під час рухівського мітингу, що проходив на Софійському майдані, Андрій разом з товаришами на даху висотного будинку вивісив величезне гасло “Київ проти Москви”.

Дмитро Павличко, який вів мітинг, несамовито заволав:

– Зніміть це провокаційне гасло! Це каґебісти повісили! Ми не будемо проводити мітинг, доки це гасло не буде зняте.

І Львівська варта руху, яка охороняла цей мітинг, вискочила на дах, зав’язала бійку і, пошматувавши гасло, кинула подертий на ганчірки транспарант донизу.

Рухівці оплесками вітали такий “щасливий” та “оптимістичний” фінал. А дехто ще й витер об нього підошви…

У 1990-х Андрій став членом Всеукраїнського політичного об’єднання “Державна самостійність України” (ДСУ) та Історичного клубу “Холодний Яр”.

З кінця 1980-х Андрій Жованик брав участь у десятках, а правильніше сказати, у сотнях ближніх боїв з московським ворогом. Під час Майдану, коли на Київ котилися пасажирські поїзди, набиті тітушками, Андрій зі щоптою своїх друзів-снумівців вийшов на станцію Київ-Волинський, де ці поїзди призупинилися, чекаючи наказу, вийшли з ланцюгами та іншими знаряддями бою і закликали тітушок вийти помірятися силами. Били ланцюгами їм вікна, провокували, але ті злякалися і на бій з козаками не вийшли…

Воював на Донбасі з літа 2014 р. (з перервами). Учасник боїв на Савур-могилі (у складі “Правого сектору”). Вже на початку війни на його рахунку було 8 вбитих москалів, з них чотирьох знищив у ближньому бою, сам проти чотирьох.

Андрій – надзвичайно хоробра людина, на таких кажуть “зірвиголова”. Він міг іти в атаку на ворога в повний зріст, зі снайперською гвинтівкою, по мінному полю. Хоч це й суперечило воєнній науці, але він тоді здобув ворожі позиції. Москалі перелякались і втекли. Це було 29 червня 2016 р., у тому бою загинув Василь Сліпак, його товариш…

З Андрія дуже важко було видобути інформацію, він не любив хвалитися. Через його маломовність я й не зможу написати про нього книгу, хоч завжди хотів це зробити. Й Андрієві не раз про це казав, переконував, що йдеться не про похвальбу, а про фіксування історії Визвольної боротьби. А він завжди відповідав:

– Пане Романе, ви перебільшуєте мою роль. Є значно достойніші, ніж я, люди, про них і напишіть.

З 24 лютого 2022 р. Андрій – командир Броварського підрозділу “Карпатської Січі”.

Наприкінці березня ми зустрілися з ним у Києві в штабі “Карпатської Січі” Олега Куцина. І він, і Олег ніби помолоділи, схудли, якась тиха радість світилася на їхніх обличчях. Я звернув на це увагу, а вони радісно, з веселими усмішками в один голос:

– Так війна ж!

Мовляв, радісний час! Наш час!

Андрій Жованик мав щастя формувати українську силу. Він умів мотивувати своїх підлеглих на боротьбу. Ось свідчення його вояка Сергія Бойка, який під командуванням Андрія воював на броварському напрямку: “У ситуаціях, коли здавалося, що небо і земля водночас упадуть на нас, серед нас усе одно панував ейфорійний настрій – бо серед нас був Андрій Жованик! Навіть коли він ставив завдання майже нереальні, вони виконувалися без вагань. Тому що зазвичай ці завдання він виконував разом з бійцями”.

Це найвища оцінка командира, який не тільки сам виявляє героїзм, а й спонукає до героїзму своїх підлеглих.

Андрій загинув, перебуваючи на посаді командира 1-ї штурмової роти 4-ї тактичної групи ДУК “Правий сектор”. Вона ще називається V легіоном ДУК “Правий сектор”.

Це були відважні, готові за Україну скочити хоч у пекло.

А ще Андрій – така ж щедра українська людина, як сл. пам. Олег Куцин. Вони обидва ніколи не шкодували грошей на Визвольний рух, ніколи не рахували розмірів допомоги товаришам.

За фахом Андрій – інженер, багато років працював виконробом, часто міняв роботу, бо прямо у вічі “ваті” казав, що вона “вата”. І додавав коротко, як з “ватою” треба поводитися…

А ще Андрій – батько трьох дітей, старший, Василь, став кобзарем, зараз служить у ЗСУ, молодшому, Богданові, 15, він пластун. Їм, їхній матері Оксані та сестрі Катрусі висловлюю щирі співчуття. Висловлюю співчуття й родині Юрія Коваленка-“Сокара”, який загинув з Андрієм в одному бою.

В останній нашій розмові за днів п’ять перед смертю Андрій сказав: “Маленька совєтська армія (це він так назвав українську. – Р. К.) ніколи не переможе велику совєтську армію. Але в нас зараз є шанс створити українську армію за західним зразком. І вона переможе Росію”. Він розраховував на нові зразки зброї західних країн, але під Соледаром цієї зброї було так мало…

Андрій Жованик ніколи не боявся смерті, казав, що він і так уже он стільки прожив! “Більшість моїх товаришів вже загинули або померли, навіть незручно якось жити далі”. Тож він ніколи не ховався, кулі ворожі зневажав, завжди був перший в атаці…

33 роки Андрій боровся проти Росії, перевертнів і зрадників, проти сепаратистів і п’ятої московської колони. Хоч він і загинув, але встиг багато покласти на шальки терезів нашої перемоги. І головне – створив підрозділ, який у лавах ДУК “ПС” продовжує запеклу боротьбу за Україну.

Козакам слава!

Від імені Історичного клубу “Холодний Яр” та редакції газети “Незборима нація”
Роман КОВАЛЬ
Київ, 2 серпня 2022 р.

“ВИННА ВСЯ РОСІЯ”

Нашу увагу намагаються зосередити на Путіні, відволікаючи її від його оточення.

25 лютого 1956 р., в останній день роботи XX з’їзду КПСС, відбулося таємне засідання, перед учасниками якого з доповіддю “Про культ особи та його наслідки” виступив Хрущов. І почалася кампанія викриття “перегинів”, так звана “відлига”, “лібералізація”. І поїхали по цілій країні по всіх партійних осередках агітатори, і полетіли скорочені тексти доповіді по цілому світу до “братніх” партій…

Та чи можлива відлига у вічній мерзлоті? Чи можлива лібералізація авторитарного суспільства без ліквідації підмурівка, на якому воно тримається?

У президії XX з’їзду і в залі сиділи поплічники Сталіна, без яких культ його особи був би неможливий. То була розкішна ідея сховатися за спиною мертвого Сталіна, щоб уникнути відповідальності – власної та колективної.

Вони говорили про “повернення до ленінських норм”, але ж ленінські норми – це розстріли “класових ворогів”, це Соловки, це заручники…

Того ж 1956 року “ліберальне” радянське керівництво придушило Угорську революцію.

Зараз відбувається щось подібне. Нашу увагу намагаються зосередити на Путіні, відволікаючи її від самої Росії. Нам підкидають балачки про болячки Путіна, про його двійників, про його схованки. А заразом про те, якою має стати Росія після нього.

Ми вже це проходили.

Досить персоніфікувати зло. Винна вся Росія.

Мене не цікавить, коли сконає Путін. Мене цікавить, коли сконає Росія.

Сергій БОРЩЕВСЬКИЙ, письменник, перекладач
Київ

МІХНОВСЬКИЙ І РОЗВАЛ РОСІЇ

“Українська нація мусить добути собі свободу, хоч би захиталася ціла Росія!” – так у 1900 р. прорік Микола Міхновський, ідеолог Самостійної України. Тоді, на початку XX ст., це здавалося божевільно сміливою думкою, провокацією. Багато хто перелякався, засудив гасло Самостійної України як антидемократичне, антиросійське.

Але тепер, через 122 р., для мільйонів українців цього вже мало, українці жадають, щоб Росія не тільки захиталася, вони хочуть її краху, розвалу, знищення, “бажають ввігнати ніж у серце Росії негайно”. І це не вважається провокацією чи божевіллям.

У перемогу України у війні з Росією вірить не тільки наш народ, а й США та Велика Британія. Вірять і сподіваються на це десятки інших чудових народів.

Микола Міхновський пішов із життя, але він посіяв ідею Самостійної України, а значить, посіяв бурю проти Росії, руйнівну бурю.

“Українська нація мусить добути собі свободу, хоч би захиталася ціла Росія!” – цю думку ми з Юрієм Юзичем винесли в епіграф нашої книги “Микола Міхновський: Спогади, свідчення, документи”.

Я презентував її в одній із частин ЗСУ в Києві. Вояки виявились людьми освіченими, майже всі з вищою освітою. І все ж розповідь про Визвольну боротьбу 1917 – 1920-х рр. відкрила їм нові горизонти…

Слава борцям за Україну різних епох!

Читайте, передплачуйте, підтримайте!

http://otamania.in.ua

Роман КОВАЛЬ

ВІРШ УКРАЇНСЬКОГО ВОЇНА

За пазухою сіре кошеня
Зігріло вкотре серце після бою;
Не маючи ні роду, ні звання,
Воно було солдатом і героєм.
За латами дешевої броні
Опалені розпушувало вуса.
З тривогою дивилось на вогні
Пекельного на Сході землетрусу.
Таке патріотичне і смішне,
З душі збивало скрутності оскому,
Здавалося теплішим за шинель,
Коли мурчало пісню колискову.
Торкалося рожевим язиком
До ран, що запалилися від гною,
І пахло дивовижно молоком,
Домівкою, дитинством та війною.
І байдуже, де Захід чи де Схід;
Воно загралось гільзами з патронів –
Маленьке і беззахисне, як світ,
Дитя війни сучасних батальйонів.
Та мужніми робилися серця,
Бо знали: в найсуворіші години
За пазухою кожного бійця
Є часточка своєї України!

ОБРАНЕЦЬ БАНДУРИ

Історичний клуб “Холодний Яр” підготував книгу “Тарас Силенко. Спогади, згадки, інтерв’ю”. В ній понад 200 спогадів і згадок про кобзаря Тараса Силенка.

Пропонуємо один із спогадів – Василя Шкляра.

Гучні імена наших сучасних кобзарів: Тарас Компаніченко, Василь Лютий, Тарас Силенко!.. Ніби сама природа позначила їх особливою міткою з дальнім прицілом: мовляв, дивіться, хлопці, не підведіть. А ще може видатися, що примандрували ці хлопці-перебенді з прадавніх часів – ішли степами-ярами через дохристиянську Русь, через Козацьку Україну, Січ, Гайдамаччину, йшли повстанськими стежками XX ст. до нас із вами. Принаймні це засвідчують їхні пісні, що увібрали в себе пекучу вкраїнську минувшину, пережиту великим кобзарським серцем.

Таким я бачу Тараса Силенка. Навіть у своїй зовнішності він мав типові риси мандрівного кобзаря – старосвітська манера зодягатися, зачіска русича, завжди притишений голос, який вимагає особливої уваги того, хто хоче і вміє почути.

Володар гучного прізвища Силенко, на моє враження, був тихим і стриманим у розмові, поведінці, взаєминах з людьми. Сила його була спокійна і самозаглиблена, покликана не до артистичного позерства, а до невсипущої творчої праці. Тарас був усюдисущий. Упродовж багатьох років я бачив його практично на всіх національних фестивалях, на вшануваннях наших отаманів, на холодноярських урочистостях, де Тарасова пісня була окрасою і нервом кожного свята і дійства. Бачив його на медвинській горі Тотоха, славній своєю енергетичною силою, і ось на цьому місці сили Силенко, як прадавній волхв, справив молитовний обряд предків, і під ту хвилину він уже був схожий на справдешнього жерця, що своїми розпростертими долонями всотує енергію Неба і Сонця.

Він належав до тих одержимих співців, яких не треба умовляти долучитися до патріотичних заходів, вони були його стихією, покликом і творчим запалом. Багато таких велелюдних зібрань Тарас освячував прем’єрною піснею, яка ставала камертоном до всього дійства. Якщо вшановували отаманів Соколовських у їхньому селі Горбулеві, то це була пісня про них (“Ромен жовтий, цвіт ружовський”), якщо отамана Зеленого, то – “Богуслав понад Россю і Медвин в боях стугонять…”.

У Медвині я зустрічав Тараса не раз, і, взагалі, у мене склалося враження, що Силенко мав особливий сентимент до цього краю, до Богуславщини. Якщо не помиляюся, там він мав якесь родинне коріння. Тому наша остання зустріч була, мабуть, невипадковою. Я повертався автом зі Звенигородщини до Києва, звісно, через наші знамениті своєю історією містечка і села – Лисянку, Медвин, Ісайки, Богуслав… Зрозуміло, що такою дорогою часто “вмикаєш машину часу”, поринаєш у наше минуле, яке… не минає. І ось уже в Богуславі на автозупинці в останню мить краєм ока помітив колоритну постать невідь з яких часів. Свита поверх вишиванки, полотняні штани, торба за плечима… Це міг бути і мандрівний учитель-дяк з історичних романів Валерія Шевчука, і Шевченків перебендя, який перед дальшою дорогою зачохлив старосвітську кобзу в торбину, і повстанський кобзар-вивідувач, може, навіть славетний медвинський лицар Митяй…

І це міг бути Тарас Силенко. Я посигналив, і він повагом, без поспіху підійшов, зовсім не здивувався нашій випадковій зустрічі, мовби знав, що я тут їхатиму, мовби все було домовлено заздалегідь. Так само повагом розмістився на задньому сидінні, де йому було зручніше з подругою бандурою, про яку Тарас казав, що не він її обрав за життєву супутницю, а вона сама накинула на нього оком. Закохалася, як я розумію. Отож він примостився з подругою в машині, навіть не питаючи, куди я їду, а далі, вбий мене, не згадаю, про що ми говорили цілу дорогу. Мабуть, тому, що ми переважно мовчали. Іноді помовчати з розумним чоловіком значно цікавіше, ніж потеревенити з дурним.

Тарас вийшов у Києві на Корчуватому і пішов у підземку серед сірих людей, що позирали на нього здивовано. Чи здогадувалися вони, з якої української далини прийшов цей чоловік і який скарб несе за плечима?

Василь ШКЛЯР, письменник
Київ, липень 2022 р.

Примітка. З часу звіту в попередньому номері газети “Незборима нація”, надійшли нові пожертви, а саме: Юлія Химишинець, Ігор Козлов, Наталія Любива по 100 грн., Максим Лободзінський, Наталія Костюк по 200 грн,, Емма Бабчук – 300 грн., Олександра Кобзар – 497,5 грн., Віра Мазурок, Роман Свідерський, Микола Тітарчук, Л. І. Моргун по 500 грн., Оксана Тебешевська, Оксана Герасим’юк по 1000 грн., Сергій Тритиниченко – 1500 грн., Богдан Легоняк – 2000 грн., Віктор Лузан – 3000 грн., Ольга Альберт Ольга – 3980, Леся Островська – 5013. Разом: 20977,50 грн. Усього разом з коштами, які залишилися від побудови пам’ятника Тарасові Силенку, на книгу зібрано: 77229 грн. (станом на 19 серпня 2022 р.).

Цих коштів недостатньо, щоб видати книгу, тож закликаємо друзів на однодумців допомогти внеском. Реквізити рахунку у ПриватБанку:

4731 2196 4692 0573, Оксана Герасимюк, секретарка проєкту.

Світлина Григорія Юрика.

“КОРОСТИШІВ В БОРОТЬБІ ЗА УНР”

За тиждень перед початком широкомасштабної агресії Росії ми познайомилися з Максимом Коляденком. Наші плани перервала війна. І все ж ми реалізували один з наших планів – видали книжку “Коростишів у боротьбі за УНР”.

Центральним її матеріалом став нарис, написаний разом з Юрієм Юзичем, “Юнаки-артилеристи з Коростишева (1918 р.)” – про півсотню учнів Коростишівської учительської семінарії, які, овіяні романтикою, пішли до українського війська – до Січових стрільців Євгена Коновальця захищати свою державу. Коростишівські семінаристи виявилися “здібними гармашами”.

І поручник 1-го куреня 7-ї (Львівської) бригади Галицької армії Петро Мигович залишив спомин, у якому високо оцінив патріотизм мешканців Коростишівщини. “Часто згадували [стрільці Галицької армії] тамошнє населення, його доброту та щирість”, – писав Петро Мигович із Калуша.

Важливим розділом книги є “Неповний список коростишівців – учасників Визвольної боротьби”. 57 коротких біографій учасників боротьби за УНР! Про більшість із них у Коростишеві не знають.

Сподіваюся, що ця книжка спонукає коростишівських краєзнавців глибше вивчати українську історію

свого міста, розшукати імена борців за Українську державу, іменами яких назвуть вулиці та площі рідного міста.

Книжка має 104 стор., формат 84x108/32, обкладинка тверда, кольорова.

Ціна 150 грн. (без вартості пересилки).

Роман КОВАЛЬ, Історичний клуб “Холодний Яр”

ЯКІ МАЮТЬ БУТИ ПАМ’ЯТНИКИ В ЖИТОМИРІ

На прохання житомирського журналіста Олексія Кузьменка я підготував пропозиції щодо демонтажу пам’ятників російсько-радянської епохи в Житомирі (з коротким обґрунтуванням) та пропозиції побудови нових пам’ятників у цьому місті.

На моє переконання, у Житомирі варто демонтувати пам’ятники таким особам:

Олександр Пушкін – співець імперської Росії, оплював нашого гетьмана Івана Мазепу, а народам Кавказу казав: “Смірісь, Кавказ, ідьот Єрмолов”, тобто виправдовував та обґрунтовував імперську політику Москви.

Володимир Короленко – русифікатор та українофоб, вважав, що “українського питання не існує”, виступав проти входу українських військ Петра Болбочана в Полтаву навесні 1918 року. Микола Міхновський не подав йому руки – “як зрадникові українського народу”. Олена Теліга була захоплена цим вчинком Міхновського.

“Ларіосік із Житомира” – літературний герой білогвардійського роману Булгакова “Дні Трубіних”, прихильник білогвардійців, а отже, противник Самостійної України.

“Партизанам, підпільникам Житомирщини” – пам’ятник борцям за СССР, за владу червоної Москви, значить противникам Самостійної України.

Монумент Слави – пам’ятник борцям за СССР, за владу червоної Москви, значить противникам Самостійної України.

На честь 20-річчя перемоги над фашизмом – 9 травня 1945 р. український народ не здобув Української держави, а знову опинився в мороці сталінсько-беріївського режиму, напередодні нового Голодомору. Це пам’ятник перемоги Росії, а не України. Святкувати їхню перемогу та увічнювати її особливо в час війни Росії проти України аморально.

Варто поставити пам’ятники в Житомирі таким діячам:

БІЛОШИЦЬКИЙ Микола (6.12.1895, Житомир). Курсовий старшина Житомирської юнацької школи (1919), в. о. командира 1-го Волинського полку Армії УНР, начальник міліції Житомирського пов., поручник Армії УНР.

ГАЙДАЙ Олександр (Лесько) (12.08.1896, Житомир). Завідувач Житомирської міської управи, штатний викладач українознавства Житомирської юнацької школи. Підпоручник Армії УНР. Учасник боїв у складі Житомирської юнацької школи проти більшовиків за Житомир. Закінчив УГА в Подєбрадах. Інженер-лісівник.

ГРИШКО Григорій (5.12.1893, село Кам’яний Брід, тепер Житомирської обл.). Підполковник Армії УНР, учитель, інженер-економіст, перекладач. Закінчив 5-й клас Житомирської чоловічої гімназії (1911). “Після революції вступив открито з москалями в боротьбу за українські справи”. Під час Першого зимового походу – командир кулеметної ватаги. Лицар Залізного хреста. Закінчив УГА в Подєбрадах. Інженер-економіст.

КОСТЮШКО Лукаш (1880-ті, село Дідковичі, нині Житомирська обл. – 21.07.1923). Член Центральної Ради, учасник збройної боротьби за Українську державу.

МАРУСЯ СОКОЛОВСЬКА (1.12.1902, село Горбулів, тепер Житомирської обл. – ?). Вчителька, отаманша. Або пам’ятник РОДИНІ СОКОЛОВСЬКИХ – батько Тимофій (дяк), брати-отамани Олексій, Дмитро, Василь, отаманша Маруся, Степан Соколовський, священник, батько 5 дітей, розстріляний у 1930 році.

ПЕТРІВ Всеволод (2/14.01.1883 – 1.08.1948). Генерал-хорунжий Армії УНР, командир Житомирської юнацької школи, організатор та учасник боїв за Житомир у 1919 році.

ПЕТРІВ Тамара (18.04.1895, Житомир – 1.08.1968, Бостон, США). Підпільниця, членкиня Ради Волинської “Просвіти”, скарбник Житомирського українського клубу (1918 – 1919), організаторка Союзу українок (Житомир, 1920). Закінчила Маріїнську жіночу гімназію в Житомирі. Дружина генерал-хорунжого Армії УНР Всеволода Петріва. Закінчила УГА в Подєбрадах.

ПОГОРЕЦЬКИЙ Євген (13.12.1894, с. Скраглівка, тепер Бердичівського р-ну Житомирської обл. – після 03.1926). Сотник Армії УНР, повстанець, педагог, священник. “В січні 1918 року під час боїв із большевиками був тяжко поранений…”. Воював у складі повстанських загонів Дмитра Соколовського та Юліана Мордалевича. 1 серпня 1926 р. в євангелицькій церкві Св. Миколи в Подєбрадах повінчав Михайла Телігу та Олену Шовгенову (Олену Телігу).

РОЗТОРГУЇВ Петро (1903, Житомир – ?). 15-літнім юнаком став козаком Наливайківського полку Запорозької дивізії, учасник оборони Житомира від червоних російських військ, учасник понад 30 боїв за Україну, у боротьбі втратив руку.

СЦІБОРСЬКИЙ Микола Орестович (28.03.1897, Житомир – 30.08.1941, Житомир), Старшина Армії УНР, співтворець ОУН, ідеолог українського націоналізму, народився і загинув у Житомирі.

Бажаю житомирянам українізувати простір, у якому вони живуть.

Житомирським козакам слава!

Роман КОВАЛЬ
Історичний клуб “Холодний Яр”

На світлині зліва направо – Марко Мельник, Олексій Кузьменко, Роман Коваль і Володимир Титов. Житомир, 17 лютого 2022 р.

ШЛЯХАМИ СТЕПОВОЇ ЗВИТЯГИ

Український степ манить пахощами. Особливо влітку, коли в повітрі змішуються запахи сонця, трав та легкого морського бризу. Степова Херсонщина заколисує своїх гостей, і коли потрапляєш у її обійми, здається, зупиняється час. Однак не варто забувати й “іншу” Херсонщину – край праведного українського гніву, край справедливих мозолистих рук, що плуга змінили на шаблю. Край гордих матерів, мудрих батьків та відданих дітей – борців за справедливість, борців за незалежність.

Історія саме такої Херсонщини рівними рядками лягла на папір у книзі Юрка Степового “Отаман Степової дивізії”, яка 2021 року побачила світ у київському видавництві “Українська видавнича справа”. Під однією обкладинкою тут представлені два твори Юрка Степового – про повстанського отамана Блакитного (Костя Пестушка) та його бойових побратимів, а також про легендарну розвідницю Віру Бабенко. Доповненням є наукові розвідки Романа Коваля про повстанців та спогади Юрія Магалевського й Івана Горішнього про Віру Бабенко, яку вони знали особисто.

Під творчим псевдонімом “Юрко Степовий” свої книги писав Федір Пестушко – рідний брат отамана Блакитного. І це відчувається по тексту книги, бо лише рідна людина змогла б так подати внутрішній світ отамана, його переживання, його мудрість і жертовність. Так, звичайно, це не історичні дослідження, мають тексти Степового і деякі фактологічні неточності. Та хіба це головне? Хіба ми обговорюємо монографічне дослідження чи мова йде передусім про документ епохи? Так, саме документ, тієї епохи, що породила новітніх лицарів. І “Зв’язкова Віра”, і “В Херсонських степах” побачили світ уперше на еміграції, 1947 року, у Мюнхені. Своє місце в новому світі шукали й тисячі Ді-Пі (переміщених осіб)…

Головний герой творів Степового – отаман Степової дивізії Блакитний – Кость Пестушко. Молодий хлопець із села Ганнівки, тепер Олександрійського району на Кропивниччині. Учасник Першої світової, військовик армії Української Держави та Армії УНР. Харизматичний взірець для своїх бійців, організатор повстанської дивізії і перший рубака в бою на своїй тачанці…

А ось Віра Бабенко, легендарна зв’язкова українських повстанців, яка долала тисячі кілометрів окупованих територій, коли того вимагала справа. Загинула в 19 років…

Силуети українських героїв, якими просякнута книга “Отаман Степової дивізії”, яскраво засвідчують, що степовики в добу зриву – не гречкосії, не свинопаси. Вони почули заклик отамана Блакитного: “За нашу кров! За нашу честь! За кривди нашого народу!”

Книга “Отаман Степової дивізії” написана напрочуд легкою мовою. Сюжетна лінія динамічна й захоплива, а діалоги в книзі логічні й не перевантажують текст. В ідеалі ця книга має бути в кожній шкільній бібліотеці. У сучасних реаліях я б порекомендував її українським бійцям…

І нехай у когось досі Херсонщина асоціюється із соковитими кавунами й запашними динями, для мене ж вона – край повстанців Степової дивізії, край, де росіяни знаходять свою смерть та забуття. Як 100 років тому, так і зараз.

Юрій ЩУР, історик

“ПОКЛИКАННЯ БОЖЕ” ЛЕОНІДА МОСЕНДЗА

У минулому числі “Незборимої нації” ми розповіли про голову Легії українських націоналістів Миколу Сціборського, а тепер розповімо про його побратима – члена ЛУН, хорунжого Армії УНР, видатного науковця, новеліста, головною темою якого стала Визвольна боротьба українського народу.

Диво з див! Ще в 1913 р. Леонід Мосендз називав себе “русскім”, був російським патріотом, а вже через 5 років зі зброю в руках боровся проти російських загарбників.

У книжці Р. Задеснянського (Романа Бжеського) “Правда про Мосендза і його твори” автор переповів історію, як Мосендз, перебуваючи у важкому стані в шпиталі для хворих на сухоти, рішуче відмовився від харчової допомоги з рук “заможної московки”. Коли ж вона потайки залишила “призначене для нього”, він роздав подарунки іншим хворим, “грубо вилаяв” московку і “заборонив їй підходити до свого ліжка”. У шпиталі, після повторної операції на легенях, він і помирає. “В останню путь провели його двоє земляків, лікарі й санітарки… – писав Леонід Череватенко. – А молитву над могилою прочитав протестантський пастор: від послуг священика Рос. православної церкви Леонід Мосендз відмовився ще за життя”.

Ось про такого твердого українця я хочу сьогодні розповісти.

Народився Леонід Мосендз 20 серпня 1897 р. в Могилеві-Подільському. Воскресіння України в 1917 р. воскресило і колишнього “малороса”, вже навіть і “руського”. Він перевтілився в українця, ба більше, в українського націоналіста. Це його власне визнання.

Уже у вересні 1919 р. старшина Армії УНР Леонід Мосендз, як і його предки, воює проти Москви. В українській армії воював і його брат. У її рядах він і загинув. Помер від ран на руках у Леоніда. Його пам’яті Мосендз присвятив новелу “Брат”.

З українським військом хорунжий Мосендз залишився до кінця… З табору для інтернованих у Каліші 1922 року він тікає до Чехословаччини, де наступного року вступає фізико-математичний відділ природничого факультету Карлового університету, але вже 19 жовтня того ж року подає заяву до Української господарської академії в Подєбрадах.

Леонід Мосендз був дуже неспокійний студент, дотепний і талановитий. Швидко все схоплював, чудово креслив і розбирався в техніці. Вдачі був “несамовитої”, імпульсивної, суворий до нероб і флегматиків. Від кожного вимагав “порядної чесної праці”.

Мосендз – чоловік багатьох талантів. Уже в 1920-х він виявив себе як науковець, поет і перекладач. Зокрема, 1924 року переклав українською чеський підручник з неорганічної хімії Є. Форманека. Написав і брошуру про Україну чеською мовою.

Історію написання цієї праці зберіг для нас професор Василь Іванис, у якого Мосендз працював асистентом. Якось Іванис і Мосендз зустрілися в Подєбрадах з Євгеном Чикаленком і кубанцем Кузьмою Безкровним. Ті сушили голову над тим, хто б міг написати чеською мовою інформаційну брошуру про Україну, щоб притягти більше людей до Чесько-українського товариства.

Вислухавши старших товаришів, Мосендз несподівано заявив, що “він те легко зробить, бо чеською мовою володіє вільно”, а знань із географії, історії та демографії України йому не бракує. Євген Чикаленко запитав, скільки на це треба часу.

– За тиждень я вам передам, – відповів Мосендз і, глянувши на годинник, побіг на вокзал, бо жив у Німбурзі.

Професор Безкровний зауважив:

– Хоч мені ваш Мосендз і подобається, але щось він дуже швидкий…

Поспішність Леоніда здивувала й Василя Іваниса.

Наступні дні Мосендз мотався в Подєбрадах, бігав на лекції, працював у креслярнях, вечорами сидів у лабораторії. Василь Іванис мовчки спостерігав за своїм асистентом, жодного разу не нагадавши про брошуру. На шостий день Мосендз несподівано приніс “80 сторінок манускрипту, чітко написаного” і вручив його своєму професорові. Той здивувався і передав на експертизу Кузьмі Безкровному та Євгенові Чикаленку. Ті визнали, що “зміст дуже добрий”. Показали ще й доцентові Ольгерду Бочковському, знавцю чеської мови. Він визнав, що чеська мова Мосендза “майже досконала”.

Показово, що Леонід жодного разу не прохопився, щоб йому за працю було оплачено, – хоч і перебував у матеріальній скруті…

Однією з великих заслуг Мосендза є те, що він сприяв духовному зростанню Лєни Шовгенової, перевтіленню її у прекрасну українку Олену Телігу. Саме в поетичному “Листі” до Леоніда Олена сказала знамениті свої слова:

І в павутинні перехресних барв
Я палко мрію до самого рання,
Щоб Бог зіслав мені найбільший дар:
Гарячу смерть – не зимне умирання.

Здобувши 9 березня 1928 року диплом інженера, Мосендз стін своєї альма-матер не покинув, оскільки йому запропонували працю на посаді професорського стипендіата. А 1931 року в стінах господарської академії він захистив докторську дисертацію з технічних наук.

На першу половину 1930-х років припадає багато творчих успіхів Леоніда Мосендза. Він активно публікується в “Літературно-науковому віснику” і “Віснику” Дмитра Донцова, а також у виданні ЛУН “Державна нація”. Написав Мосендз і автобіографічну повість “Засів”, яка побачила світ у Чернівцях 1936 року, а також збірку оповідань “Людина покірна” (1937). Сюжети оповідань Мосендз узяв із доби Визвольної боротьби “проти московсько-більшовицького загарбника”.

“Усі вони просякнуті мотивами рішучого спротиву українській покорі, непримиренності до ворога і до всякого року відступництва та закликів до завзятої боротьби з окупантами України”, – писала дослідниця його творчості Христина Волицька-Ференцевич.

У новелах Мосендз зобразив “постаті суворих, завзятих і вольових людей, готових до кінця, всупереч усьому й усім, до відплати, до вирівняння своїх рахунків з оточенням і долею”. Написані новели були досконало. Не дивно, що Дмитро Донцов назвав Мосендза

“одним із найкращих, коли не найкращим – з наших (…) новелістів”.

Наприкінці 1930-х Леонід викладав у Торговельній школі в Севлюші, тепер Виноградів Закарпатської області (варто було б його іменем назвати вулицю!).

1939 року у світ вийшла його збірка оповідань “Відплата”.

Після розгрому Карпатської України Мосендз виїжджає до Братислави, де працює хіміком у Дослідному інституті виноробства. Одружується з юною словачкою, студенткою медицини Магдаленою Папанковою. У Братиславі народжується їхня дочка Марійка, названа на честь матері поета, яка померла ще в січні 1920 р. в Гнівані. Обох – і дружину, і донечку – Леонід навчив української мови.

1941 року виходить його перша збірка поезій “Зодіак”. Помічено її не було – бо йшла війна і найпопулярнішою “літературою” були інформаційні повідомлення з фронтів.

Із наближенням “червоних визволителів”, проти яких воював чверть століття тому, Леонід Мосендз був змушений перебиратися далі на захід, у Зеефельд. Тут пише поему “Волинський рік”, присвячує її “Доньці Марійці на спомин і пригадку”.

Невдовзі поет із родиною перебирається до Інсбрука. Тут у нього загострюється туберкульоз, який гриз його з юнацьких років. Але він продовжує активно творити, зокрема у спілці з Юрієм Кленом написав збірку “Діяболічні параболи”. Продовжує писати новели, повісті, оповідання. Перекладає Едгара По, англомовних поетів, перекладає з французької, німецької, староєврейської та інших мов на українську.

Звичайно, тяжка хвороба заважає творчості, знесилює письменника. Необхідність радикального лікування стає очевидною. Друзі оплачують його перебування в одному з найкращих протитуберкульозних санаторіїв Швейцарії – “Мотекс”, що в місті Бльонав. Тут, після повторної операції на легенях, він і помирає. Сталося це 13 жовтня 1948 року.

На жаль, доля позбавила його “найбільшого дару – гарячої смерті”…

Напередодні смерті Мосендз написав: “Письменником бути, та ще в наші часи, – це щось більше, ніж пером водити по папері. Це покликання Боже. Як колись Джотто перед початком картини молився й постив, так і тепер дух письменника мусить бути чистий, вартий тих високих слів, що комбінує на папері його вправна рука”.

Якщо нинішнє покоління хоче ошляхетнити себе, мусить звернути увагу на творчість хорунжого Армії УНР Леоніда Мосендза, головною ідеєю якої була Визвольна боротьба – найсвятіше, що є в історії будь-якого народу.

Роман КОВАЛЬ

ДАРІЯ ЮРІЇВНА ГУСЯК

(4.02.1924, м. ТРУСКАВЕЦЬ – 12.08.2022, ЛЬВІВ)

12 серпня о 14:20 за київським часом відійшла у вічність остання зв’язкова Романа Шухевича Дарка Гусяк (“Нюся”), мучениця і подвижниця.

З юних років належала до ОУН, була завжди на відповідальних ділянках праці. Заарештована в 1950 році, відбула 25 років в’язниці.

Після повернення з в’язниці її і далі переслідували. Лише з розвалом СССР їй дали спокій. Стає організаторкою і головою Ліги українських жінок.

5 березня 1990 р. Дарка Гусяк разом зі ще однією зв’язковою Романа Шухевича, Олею Ільків, прийшли на урочисту панахиду до символічної могили Романа Шухевича в Білогорщі. Після панахиди обидві зв’язкові звітують своєму провідникові, що вони пройшли цей тернистий шлях, не зламавшись, і чекають його наказу.

Прощай, подруго і товаришко спільної недолі і страждань!

Вічна пам’ять! Ти сьогодні в місці, де немає ні сліз, ні хвороби, ні болю.

Зі святими упокій, Господи, душу раби Твоєї.

Слава Україні! Героям слава!

Юрій ШУХЕВИЧ

Примітка. Лицареві ордена княгині Ольги III ст. Дарці Гусяк було 98. У 26 її зловили росіяни, катували, дали 25 років. З тюрми вийшла в 51. Нікого не здала, на жодні поступки не пішла. “Ми знали, що виборюємо собі волю. Для цього не шкода навіть життя, і всі так були налаштовані”, – сказала в останньому інтерв’ю Дарка Гусяк.

Вічна слава!

ЛУКА ЛУЦИШИН

Захищаючи м. Сіверськ, загинув американець українського походження Лука Луцишин, позивний “Skywalker”.

Його бабуся вимушено покинула рідний дім під час Другої світової війни, втікаючи від московських окупантів.

Люк народився в рік відновлення незалежності України. Працював поліцейським.

Вічна слава вірному синові України!

БОГДАН ЗЕНОВІЙОВИЧ ЯНИШИН

(26.11.1991, м. БОЛЕХІВ – 8.07.2022, МИКОЛАЇВЩИНА)

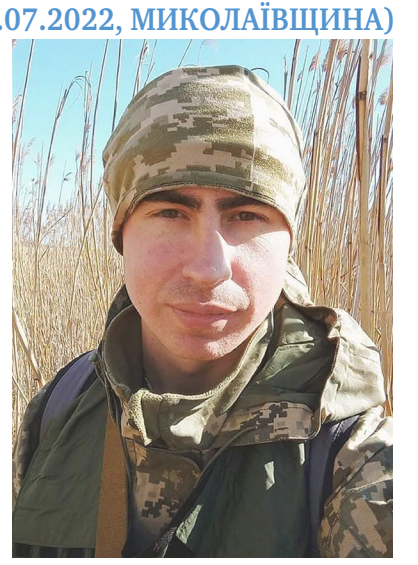

9 липня повідомили про загибель на фронті військового з нашого міста, з мого району. Усвідомлення цього полоснуло так боляче, так нещадно.

Богдану Янишину був лише 31 рік.

Хочеться кричати і плакати, плакати і кричати дуже голосно і дуже довго. Болить все в грудях, печуть співчуття і небажання сприймати це все за реальність.

Богдан був прикладом для своїх побратимів, прикладом стійкості та патріотизму. Мав добре, чуйне, щире серце, ніколи не був байдужим до чужої біди. Мріяв, щоб закінчилися страждання, які приносить війна. А на запитання, що додає йому наснаги в боротьбі з ворогом, казав: “Любов. Любов до України, до землі, до рідних, до коханої”.

Богдан брав участь в АТО з 2015 року. Нагороджений медалями “Учасник АТО”, “За бойову звитягу” від Івано-Франківської обласної державної адміністрації та “За службу державі”.

Розповідав, що найбільше йому болить за всіх наших дітей, які мимоволі стали свідками бойових дій. “На війні не буває нічого легкого, – казав він. – Війна – це свист куль, біль, сльози, кров. Кожного дня дякував Богу за прожитий день”.

Вічна слава і подяка за кожен день в обороні нашої Батьківщини!

Вікторія ЛАТИК

ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ РИЖАК

(19.06.1966, с. ХИЖИНЦІ, ВІННИЧЧИНА – 13.03.2022, ЯВОРІВСЬКИЙ ПОЛІГОН)

Старший лейтенант. До ЗСУ пішов добровольцем.

Загинув під час ракетного обстрілу.

Вічна пам’ять!

ГЕТЬ БУЛГАКОВА!

З фасаду жовтого корпусу КНУ імені Тараса Шевченка зняли меморіальну дошку на честь російського письменника Михайла Булгакова, – повідомила представниця громадської організації “Експертний корпус” Тетяна Швидченко.

“Булгаков є символом російської культури, до української ніколи не мав жодного стосунку”, – заявила вона.

“Я завжди радію таким новинам, – прокоментувала Маргарита Федоренко. – Кожна така демонтована дошка наближає нас до перемоги. Але вирішила погуглити, щоб з’ясувати, де ще ж цьому українофобові встановлено пам’ятники і дошки.

Виявляється, що в Бучі стоїть ще досі пам’ятник з лицемірним його висловлюванням про трагедії життя. Ба більше, Київський медичний університет ім. Богомольця у 2011 році встановив йому дошку. Дуже дивно, як на мене, адже саме в цьому університеті вчився видатний український хірург Юрій Вороний, який перший у світі здійснив операцію з пересадки нирки, а до того ж майже одночасно вчився з Булгаковим, але брав учать у бою під Крутами, а Булгаков двічі втікав і переховувався від служби у війську. Але дошку чомусь встановили українофобові”.

Микола ГРЕБІННИК

МЕНЕ ЦЕ РОЗЧУЛИЛО

Ці чудові американські хлопчаки вирішили продати свою колекцію кристалів, щоб допомогти зібрати нам кошти на закупівлю тактичних аптечок для українських військових.

Олена ОЛІЙНИК

ТІЛЬКИ ТОМИК “КОБЗАРЯ”

Кирило Євлампійович Бондарук народився 1898 р. в с. Катеринці, нині Первомайського району Миколаївської області. “Був допитливим, нічого не сприймав на віру”, – писав М. Ковальчук (тут і далі цитую його розвідку “Хто він, отаман Лихо?”. – Прибузький вісник. – 1995. – №№ 94, 95, 97, 99, 100; 1996. – №№ 3, 4).

Хлопцеві поталанило на вчителя. Від нього Кирило довідався, “чому в щоденному житті вони спілкуються однією мовою, а в школі вчать іншу”. Завдяки вчителеві Лаврентію Петренку юнак “усвідомив себе українцем, а не малоросом. Тарас Шевченко став його провідною зіркою на все життя”.

“Ріс Кирило міцним, сильним, здоровим. Був гарячкуватим, але вмів уважно вислуховувати співрозмовника. Мав звичку заступатися за менших і слабших… В селі поважали його, як людину пряму і правдиву, безкорисливу і чесну. Сільські хлопчаки намагалися наслідувати його”, – розповідав М. Ковальчук.

У середині березня 1917 р. до села докотилися чутки про революцію в Петербурзі та зречення царя. Кирило відчув: для його народу насуваються епохальні події. У такий час удома сидіти не можна! За чотири золотих десятки з карбованим Миколою II на аверсі він “виміняв у колишнього ананьївського жандарма шаблю і пістоль”.

Коли дійшла чутка, що в Умані формується якась українська частина, Кирило вже знав, де шукати однодумців. І попрохав місцевого священика благословити його “на боротьбу за свободу матері-України”. Прийнявши благословення, разом з односельцем Степаном Доценком на початку травня 1917 р. подалися до Умані…

П’ять років воював за Україну Кирило Бондарук. Увійшов в історію як отаман Лихо. Здобув чимало перемог, зазнав великих втрат. Найстрашнішою була загибель рідних: начальник повітової ЧК Корнєєв, не зумівши зловити отамана, послав чекістів знищити його родину. У той день російські кати розстріляли його матір Тетяну, молодшого брата Тимофія, сестру Наталку, її чоловіка Семена Лебедушка, а також сусіда – начальника ст. Кам’яний Міст Гертаховського і його неповнолітнього сина Миколку.

Отаманового батька Євлампія під час кривавої розправи не було вдома. Повернувшись і побачивши вбитих родичів, він збожеволів. Ходив селами, “розшукуючи своїх дітей”. Восени 1921 р. він “знайшов” сина…

Ця осінь була нещасливою для багатьох отаманів. Останній бій Лиха-Бондарука відбувся в околицях Врадіївки. Зрозумівши, що більшовицьке оточення відділом не прорвати, Бондарук дав наказ повстанцям розсіятися і самотужки вириватися з ворожих лещат. Сам же, роззброївши червоноармійця і забравши в нього коня, помчав до лісу, що біля хутора Розумівки. Але більшовицька куля все ж наздогнала отамана… “В протоколі огляду

тіла зазначалось, що, крім малогабаритного томика «Кобзаря», у вбитого не виявлено ні паперів, ні грошей, ні цінних речей”.

Для упізнання тіла привезли батька. Євлампій кілька хвилин вдивлявся в обличчя сина і, врешті, не промовивши слова, знепритомнів. Так він “знайшов” свого сина. Було йому 23 роки.

Вклонімося козакові, який навесні 1917-го, вимінявши за чотири золоті монети шаблю та пістоля, з томиком “Кобзаря” гідно пройшов дорогами Великої Вітчизняної війни українського народу проти російських загарбників!

Роман КОВАЛЬ

НАУКА РОЗЧАКЛОВУЄ СВІТ, МИСТЕЦТВО ПОВЕРТАЄ ЙОГО ЧАРИ

1. Не всі вітрила витримують силу попутного вітру.
2. Насолоджуючись фальшивим, втрачаєш смак до справжнього.
3. Знання, що примножує печаль, далеке від мудрості. Бо мудрість сповнює життя радістю.
4. Лабіринт – змова глухих кутів.
5. Недостатньо сказати те, що потрібно, треба сказати не більше, ніж потрібно.
6. Бог обіцяє рай на небі, а диявол – на землі.
7. На кожне мудре речення є не менш мудре заперечення.
8. Чим глибше себе розумієш, тим краще володієш собою.
9. Смажені факти публіка краще засвоює.
10. Найкращі роки життя ті, коли ми ще віримо, що найкращі наші роки життя – попереду.
11. Тільки дурень ділить шкуру невбитого ведмедя в його присутності.
12. Тому, хто дивиться у вічі вічності, нема куди поспішати.
13. Недостатньо боротися за справедливість, треба боротися з несправедливістю.
14. Страх – це сила, що змушує із собою рахуватись навіть найхоробріших.
15. Очевидне – не доказ істини, бо істина неочевидна.
16. Мало хто може сказати багато в небагатьох словах.
17. Розум часто позбавляє щастя, а щастя – розуму.
18. Коли зникає надія, вичерпується і терпіння.
19. Для того щоб замовчувати правду, не обов’язково мовчати.
20. Мудрість не позбавляє суєтних думок, а вчить не зважати на них.
21. Погано бути рабом своїх пристрастей, ще гірше – чужих.
22. Ніщо так не прив’язує до життя, як звичка жити.
23. Для більшості головне в житті – вижити, для меншості – стати безсмертними.
24. Найбільші пенсії в нас у країні отримують ветерани війни проти власного народу.
25. Смерть з усіма на “ти”.

Андрій КОВАЛЬ

“А ЯКА СИЛА ДУХУ!”

Добридень, п. Романе! Отримала літературу, прочитала і вражена актуальністю розуміння отаманом Яковом Гальчевським незалежності України. Справді, він є символом боротьби та утвердження українськості. А яка сила духу! А жертовність! Дякую Вам за титанічну працю відродження героїки української.

Віднесла в бібліотеку книги і газети. Там гарний колектив і патріотичне виховання на високому рівні. Та Ваших книг, на жаль, немає. Є багато книг Василя Шкляра. До речі, про Вас як глибокого дослідника історії Холодного Яру дізналася з його спогадів.

Наталія ПЕДИНА
м. Вороновиця на Вінниччині

“ЗАПОВІДІ НАРОДНЬОЇ ПОВСТАНЧЕСЬКОЇ ВІЙНИ”

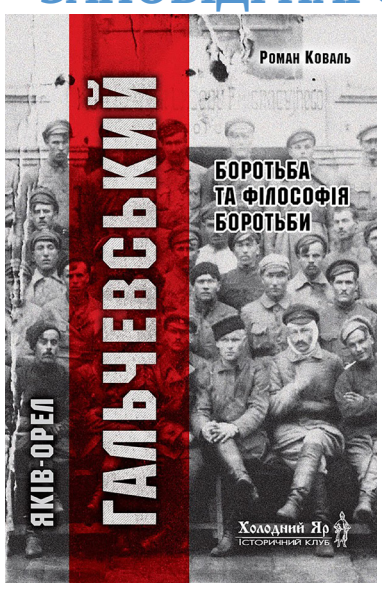

Народня війна е самою страшною для ворога. Великий вояка Наполеон сказав: я можу воювати з арміями, але не можу воювать з народом. Нема сили, яка б могла перемогти народ. Необхідно тілько, щоб його боротьбою керував єдиній центральний штаб через підлегли йому штаби на місцях.

Ні переміря, ні миру у народньої війні не бувае і бути не може. Народня війна вимагае, щоб народ знав вождів і вірив їм. В народної війні мусить панувать сувора дісціпліна, всі накази з верху мусять виконуватись негайно і непохітно. Коли наказ виконано, а другого не прислано, ніхто не мае права хоча б на одну хвилину залишитись без діла. Шукать ворога і нищить його. Хто знае, що е незнищенний ворог, хочаб далеко і не йде добивать його негайно, сам ворог народу і самого себе. Згине сам і других погубить.

У народної війні всі вояки: і чоловіки, і жінки, і діти – для ворога іднаково страшні і козак, котрий бье з гармати, і жінка, котраб гонила ворога в тилу, і пастухи, котри вязкою сухого буряну чи ріща спалят місток, по якому переізжають, або переходять ворожі сили.

В народньої війні не потрібно багато зброї. Необхідно мати розум, і воювати можна. Спалить місток, зруйновать залізницю, порвати дроти телеграфні, та теліфонні, а коли потрібно, то з стовпами вирвати і перевязувати шляхи для ворожої кінноти віровками або дротом, або посипати шляхи битим шклом, чи просто вставити боронами. Захопити або спалити склади ворога. Несподіванно зробити нальот на ворожі обози: сховатись з підводами, показать ворогови дорогу не туди, куди йому потрібно, розсказать своїм, де ворог – все це зробити і без зброї можливо.

Ні на одну хвилину не можна забувати про звязок з сусідами і з вищим штабом; від звязку залежить перемога. Нищить звязок в тилу ворога. І наладжувати його в себе – ось що повинен робити той, що любить свій народ і ненавидить ворогів.

Немае кращого для бою часу як ніч. В ніч чи би то з гармати, чи з рушниці достанешь ворога – не перемахнешься. Як сказав батько Богдан Хмельницькій: ніч – козацька мати, а місяць – козацьке сонце.

Коли вчать лягаеш, коли встаешь – повинен пам’ятати, що не мае щастя до того часу, поки не здобудеш воли для народу.

“Союз Визволення України”
[Ймовірний автор – Яків Гальчевський].
Правопис збережено.

Дж.: Коваль Р. Яків Орел-Гальчевський: боротьба та філософія боротьби. – Київ: Історичний клуб “Холодний Яр”, “Орієнтир”, 2017. – С. 81 – 82.

КОЗАК В ОХТИРЦІ

В Охтирці, що на Сумщині, на місці, де стояв безликий пам’ятник Леніну, крізь марево століть проступив образ козака-характерника. Кров полеглих за волю предків промовляє до нас із глибин рідної землі… І ми боротимемося. “Воля або смерть!”

Дякуємо причетним, вийшло неймовірно.

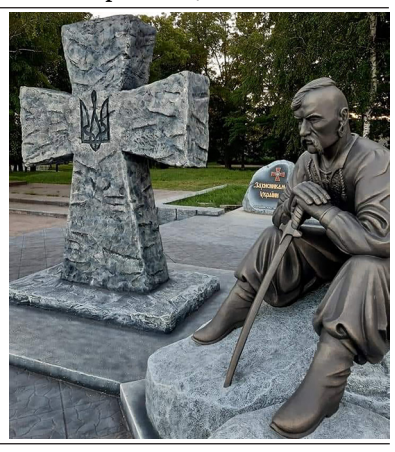

Геннадій ЛІНКОВ
Від редакції “НН”. Пам’ятник уцілів після страшних бомбардувань міста.

“ПОНАЄХАЛІ!”

Сєвєродонецьк. До 24 лютого. На центральному ринку. Солдат ЗСУ в кіоску купує цигарки. Повз проходить бабка:

– Понаєхалі! Чаво ти сюда пріпьорся? Что тєбє дома нє сідітся? Фашист, бєндера проклятий! Ти дамой вєрнутся нє хочєш?

– Хочу, ба… Дуже хочу.

– Так єдь. Ти аткуда сам?

– Я? З Луганська…

Зенко ХМАРА

Цитата дня

Усе московське має бути демонтоване, бо це зло для України. Толерантність із москалями закінчилась.

Олег КОНЦИМАЛ

“ЛОВИ І РІЖ ЯК ВІВЕЦЬ”

Про легендарну стійкість української піхоти очевидці (як наші, так і іноземні) писали не раз. Наводжу маловідоме свідчення артилерійського полковника, чорноморського козака Степана Шарапа (XIX ст.). “Відома вже давня істина, що між українцем і великоросом є глибока різниця в головних рисах характеру, – писав він. – Без упередженості, зовсім ненавмисно доводилося мені спостерігати цю різницю в приватному житті за різних обставин, при спостереженні людей різних соціальних верств і різного віку, а головне, під час бою… Великорос жваво, з посмішкою кидається вперед, незважаючи на небезпеку, і, якщо переможе, з тією ж посмішкою, але із скотським виразом на губах коле і рубає все, що під руку підвернеться, не розбираючи ні статі, ні віку… Але якщо зустрінеться така відсіч, що треба турбуватися за свою шкіру, з’являється вже не благорозумний відступ, а просто паніка… лови і ріж як вівець. Українці ж зовсім навпаки – якщо дисципліновані та хоч трохи обстріляні. На діло вони йдуть несхоча, похмуро і, якщо є хоча б мізерна можливість ухилитися, ухильнуться обов’язково… мовляв, «не нашу сотню рубають!». До переможених набагато більше поблажливі. Але якщо увійдуть в діло, займуть свої бойові місця і побачать падаючих товаришів, тоді вже вони приростають до землі. Від них рідко почуєте «уррра!» та сигнал до відступу, а накази начальства… мало

діють. Вони відступають повільно, крок за кроком і вбитого товариша дуже і дуже нечасто залишать. Повернувшися з поля бою, вони також похмурі, зрідка пробавляючись кпином з якогось казуса у ділі”.

Дмитро БІЛИЙ, доктор історичних наук

ЧЕРЕЗ “НОВУ ПОШТУ” І “УКРПОШТУ” МОЖНА ПРИДБАТИ

Видання Історичного клубу “Холодний Яр” можна придбати через “Нову пошту” і “Укрпошту”, переказавши кошти на картку ФОП Р. М. Коваля у Приватбанку 5169 3305 1039 3322, а у випадку пожертв – на картку Р. М. Коваля у Приватбанку 5168 7554 4667 0339.

Переславши гроші, просимо через електронну пошту kovalroman1@gmail.com або вайбер +38066-211-41-85 замовити книжки, вказавши куди і кому надсилати книжки.

Номери телефонів для довідок: 067-726-30-36 , 066-211-41-85, 044-242-47-38.

Ось ціни без вартості пересилки:

“Полковник Болбочан” – 225 грн.

Р. Коваль. Коростишів у боротьбі за УНР. 1917 – 1921 рр. – 150 грн.

“Микола Міхновський: спогади, свідчення, документи” Р. Коваля і Ю. Юзича– 330 грн.

“Батькам скажеш, що був чесний” Романа Коваля – 250 грн.

“Жінки у Визвольній війні: історії, біографії, спогади. 1917 – 1930” Романа Коваля – 275 грн.

“Сумщина в боротьбі” Романа Коваля, Віктора Моренця та Юрія Юзича – 240 грн.

“Яків Орел-Гальчевський: боротьба і філософія боротьби” Романа Коваля – 70 грн.

“Здолати Росію” Р. Коваля – 200 грн.

“Житомирщина в боротьбі” Романа Коваля – 250 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Р. Коваля, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 2) – 100 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Романа Коваля, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 3) – 200 грн.

“Крізь павутиння змосковщення” – 110 грн.

“Історія України-Русі” Миколи Аркаса – 120 грн.

“Тиха війна Рената Польового” Романа Коваля – 200 грн.

“Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею” Романа Коваля – 450 грн.

Сердечно дякуємо за підтримку газети “Незборима нація”!

Володимир ЗАНЬКОВСЬКИЙ (Городенка) – 200 грн.

Ігор СМЕТАНСЬКИЙ (Калуш) – 300 грн.

Степан РАФАЛОВИЧ – 500 грн.

Віктор ДРУЗЬ (с. Зорине, Сумщина) – 500 грн.

Олександр РИЖЕНКО (Київ) – 2000 грн

КНИЖКОВА КРАМНИЦЯ “ОТАМАНІЯ”

Книги Історичного клубу “Холодний Яр” можна придбати через крамницю “Отаманія”.
Ось тут: **http://otamania.in.ua**

Редактор
Роман Коваль

Верстка
Анна Воловнік
Коректор
Надійка Овчарук

Інформаційне забезпечення
Микола Владзімірський, Владислав Карпенко, Люба Криворот

Технічний директор
Максим Селюзкін

Адреса для листування 03049, Київ, вул. генерала Геннадія Воробйова (Курська), буд. 20, пом. 14.
Тел./факс: 242-47-38
kovalroman1@gmail.com
ФБ: Roman Koval
Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти.
Видання зареєстровано 28.12.1993 р. у Державному комітеті України у справах видавництв, поліграфії та книгорозповсюдження.
Серія КБ №325.
Наклад 1000 примірників.
Видруковано 27.08.2022 р.
ТОВ “Прес Корпорейшн Лімітед”
Номер замовлення 2210307

Засновник
Роман Миколайович Коваль

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Її редактор Р. Коваль – дослідник Визвольної боротьби українців за свою державу XX ст. Ця газета – про долі УСС, вояків Галицької армії, Армії УНР, повстанських отаманів та їхніх козаків, Карпатську Січ, ОУН, УПА, вояків АТО, а також про кобзарів, письменників, нові книжки про Визвольну боротьбу.

Наш індекс – 33545.

Індекс 87415 – для передплатників Донецької та Луганської областей.

“Незборима нація” – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України